

ULUSAL MESLEK STANDARDI

**ÇOBAN
SEVİYE 3**

REFERANS KODU / 14UMS0407-3

RESMİ GAZETE TARİH-SAYI / 18.04.2014 – 28976 (Mükerrer)

Meslek:	ÇOBAN
Seviye:	3¹
Referans Kodu:	14UMS0407-3
Standardı Hazırlayan Kuruluş(lar):	Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB)
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	MYK Tarım, Avcılık ve Balıkçılık Sektör Komitesi
MYK Yönetim Kurulu Onay Tarihi/ Sayı:	26.02.2014 Tarih ve 2014/15 Sayılı Karar
Resmi Gazete Tarih/Sayı:	18.04.2014 / 28976 (Mükerrer)
Revizyon No:	00

¹Mesleğin yeterlilik seviyesi, sekizli (8) seviye matrisinde seviye üç (3) olarak belirlenmiştir.

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

AĞIL: Küçükbaş hayvan barınağını,

AĞIZ SÜTÜ (KOLOSTRUM): Doğumdan hemen sonra başlayıp 24-48 saat boyunca annenin meme bezlerinden salgılanmaya devam eden sarımsı renkte koyu kıvamlı ve bileşimi diğer sütlerden farklı olan sütü,

AHIR: Büyükbaş hayvanların barındığı kapalı yeri, hayvan damını,

BAĞIRCAK İPİ: Bir ucu çobanın ayağına, bir ucu da bir koyunun ayağına bağlanan kendir, yulardan biraz ince ipi,

BOĞA: Sığır türü içerisinde 24 ay veya üstü yaşta erkek hayvanlara verilen genel adı,

ÇOBAN KÖPEĞİ: Sürüyü koruyan, sevk ve idaresinde çobana yardımcı olan eğitimli köpeği,

DEZENFEKTE: Bir yerin zararlı mikroorganizmalardan temizlenmiş halini,

DIŞ PARAZİT: Canlı bir organizmanın üzerinde organizmanın zararına yaşayan bitki veya hayvanın asalağı,

FLORA: Bir bölgede yetişen bitki örtüsünü,

GEBELİK: Memeli hayvanların dişilerinin, döllenmesinden yavrunun doğumuna kadar geçirdikleri süreci,

GEVİŞ GETİRME (RUMİNASYON): Sığır, koyun ve keçi gibi ruminant hayvanların yutmuş olduğu yemi rumeninden ağzına çıkarıp yeniden çiğnemesini,

GÖBEK KORDONU: Anne karnında anneyle yavrunun irtibatını ve beslenmesini sağlayan doğum sonrasında kendiliğinden kopan ve dezenfekte edilmesi gerekli yapıyı,

GÜBRE: Verimini artırmak için toprağa dökülen her türlü hayvan dışkısını, kimyasal veya bitkisel maddeyi,

HABİTAT: Bir bitki veya hayvanın doğal ve normal şekilde yaşayabildiği, büyüye bildiği, üreye bildiği yani kısacası tüm yaşam koşulları için uygun olan ortamı, çevreyi,

HAYVANSAL LİF/YAPAĞI: Hayvanlardan kırılmak suretiyle elde edilen elyafı,

ISCO: Uluslararası Standart Meslek Sınıflamasını,

İÇ PARAZİT: Canlı bir organizmanın içerisinde organizmanın zararına yaşayan bitki veya hayvanı, asalağı,

İSG: İş Sağlığı ve Güvenliğini,

KESİF YEM: Sindirilebilir besin maddelerince zengin ham selüloz bakımından fakir olan yemleri,

KIRKIM: Koyun ve keçi üzerinden lifin makas, kırklık veya makine ile alınması işlemini,

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD): Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen,

takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

SİLİKON: Doğramanın duvar ile pencere arasındaki sızdırmazlığını sağlayan kimyasalı,

SU TERAZİSİ: Doğramanın gönyesinde montajının kontrolünü sağlayan aleti,

KOÇ: Dişilerle çiftleşebilme yeteneğinde olan, kastre edilmemiş, 24 aylıktan büyük koyunun erkeğini,

KURU OT: Çayır-mera otları ile diğer kültürü yapılan bitkilerinin hasat edildikten sonra kurutulmuş durumunu,

MERA: Bir veya birkaç köye veya beldeye hayvanlarını otlatmaları ve otundan yararlanmaları için tahsis edilen veya öteden beri bu amaçla kullanılan arazileri,

OTLAK: Sulak yerlerde kendiliğinden yetişen otsu bitkilerin oluşturduğu ve otlatılmaya elverişli bitki topluluğunu,

OTLATMA: Genellikle koyun ve keçilerin, mera üzerinde sürü hâlinde, birbirlerine çok yakın bir biçimde çobanlar tarafından otlatılmasını,

RİSK DEĞERLENDİRMESİ: İş yerinde var olan yada dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gereken çalışmaları,

RİSK: Tehlikeli bir olayın meydana gelme olasılığı ile sonuçlarının bileşimini,

RUMEN: Geviş getiren hayvanların birinci mide bölümünü,

RUMİNANT: Geviş getiren hayvanı,

SAĞIM MAKİNASI: Sağmal hayvanların sütünü sağmaya yarayan ve emme sistemi ile çalışan aleti,

SAĞIM: Sütün memeden elle veya makine ile alınma işlemini,

SÜRÜ: Özellikle bir çoban tarafından gezdirilen küçükbaş ve büyükbaş topluluğunu,

TAZE YEM: Çok kısa bir süre önce üretilmiş veya toplanmış fakat depolanmamış, kurutulmamış veya konserve edilmemiş yemi,

TEKE: Erkek keçiyi,

TEKNİK ELEMAN: Veteriner hekim, zooteknist gibi meslek üyelerini,

TIRNAK BAKIMI: Belirli aralıklarla uzayan tırnakları kesme ve düzeltme işlemi,

VAHŞİ HAYVAN: Ehlileştirilmemiş hayvanı,

VETERİNER HEKİM: Hayvan hastalıklarını önleyen, teşhis koyan, tedavi eden; hayvan yemi olarak kullanılan maddelerin sağlık açısından kontrolünü yapan; hayvansal gıdaların hijyenik ve kaliteli üretimi için çalışan, zoonozlarla mücadele ederek halk sağlığını koruyan 6343 sayılı kanuna göre veteriner hekim unvanı kazanmış kişiyi,

YAPAĞI: Koyunlardan kırılmak suretiyle gömlek halinde çıkarılan kirli lif örtüsünü,

YAVRU: Küçükbaş hayvanlarda koyun yavrusu olan kuzuyu, keçinin yavrusu olan oğlağı, büyükbaş hayvanlarda inek yavrusuna buzağıya verilen adı,

YEM: Yapısında organik ve inorganik besin maddelerini bulunduran, belli oranlarda verildiğinde yetiştiriciliği yapılan canlının sağlık, gelişme, üreme, verim gibi özellikleri üzerinde olumlu etki yapan maddeleri,

YÜN: Yapağının yıkanmış ve temizlenmiş halini,

ZEHİRLİ OT: Organizmaya girdiğinde kimyasal etkisiyle fizyolojik görevleri bozan ve miktarına göre canlıyı öldürebilen ot çeşitlerini,

ZOOTEKNİST: Tarım işletmelerindeki hayvansal üretim düzeylerini ekonomik koşulların elverdiği ölçülerde yükseltmeyi hedef alan yetiştirme ve ıslah uzmanını

ifade eder.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	7
2. MESLEK TANITIMI	8
2.1. Meslek Tanımı	8
2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri	8
2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile ilgili Düzenlemeler	8
2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat	8
2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları	8
2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler	9
3. MESLEK PROFİLİ	10
3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri	10
3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman	27
3.3. Bilgi ve Beceriler	27
3.4. Tutum ve Davranışlar	28
4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME	29

1. GİRİŞ

Çoban (Seviye3) ulusal meslek standardı 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan 5/10/2007 tarihli ve 26664 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ve 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre MYK’nın görevlendirdiği Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) tarafından hazırlanmıştır.

Çoban (Seviye3) ulusal meslek standardı, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş, MYK Tarım, Avcılık ve Balıkçılık Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

2. MESLEK TANITIMI

2.1. Meslek Tanımı

Çoban (Seviye 3), iş sağlığı ve güvenliği ile çevreye ilişkin önlemleri alarak; kışın ağıl/ahırda, yazın merada sürüsünün beslenmesini sağlayan, sağlığını koruyan, bakım işlemlerini yürüten, sürüyü yönlendiren ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılan nitelikli kişidir.

2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08: 6121 (Çiftlik ve süt hayvanları yetiştiricileri)

2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile ilgili Düzenlemeler

2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili yönetmelikler
4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun
4857 sayılı İş Kanunu
5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu
5488 sayılı Tarım Kanunu
5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili Yönetmelikler
Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Yönetmeliği
İlkyardım Yönetmeliği
Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik

Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği ve çevre ile ilgili yürürlükte olan kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuata uyulması ve konu ile ilgili risk değerlendirmesi yapılması esastır.

2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat

6098 sayılı Türk Borçları Kanunu (Genel Hizmet Sözleşmesi ile ilgili maddeleri)

Ayrıca, meslek ile ilgili yürürlükte olan kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuata uyulması esastır.

2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları

Çoban (Seviye 3)'ın çalışma ortamı, mevsimsel olarak açık veya kapalı alanlardır. Hava koşullarına göre kapalı alan olarak ağıl/ahırlar, açık alan olarak da mera/otlaklar kullanılır. Sürünün tür/ırk özelliklerine uygun olarak bu mekânları kullanma süreleri farklılık gösterir.

Çoban (Seviye 3), sürekli hareket halinde olup uzun süre ayakta çalışır. Özellikle sürü merada iken tüm gününü sürüyle birlikte geçirir. Bu süreçte çoban köpeklerinden ve/veya binek hayvanlardan faydalanır. Mesleğin icrası esnasında hayvandan insana geçen bulaşıcı hastalık riski ve arazi koşullarından kaynaklanan yaralanma riskleri bulunmaktadır.

Sürü mevcudu ve iş yoğunluğuna göre yardımcı elemanlarla çalışabilir.

2.6.Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler

Mesleğe ilişkin diğer gereklilik bulunmamaktadır.

3. MESLEK PROFİLİ

3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
A	İSG, çevre güvenliği ve kalite önlemleri almak (devamı var)	A.1	Çevresel risk ve tehlikeleri takip etmek	A.1.1	Hayvan otlatılan arazinin fiziki yapı, doğal yaşam, iklim, vb. durumuna göre olası tehlike ve riskleri belirler.
				A.1.2	Sürüden kaynaklanabilecek çevre koruma ve insan/hayvan sağlığı açısından risk oluşturabilecek durumları gözlemleyerek belirler.
				A.1.3	Hayvanların merada otlatıldığı ve gece dinlendirileceği yerin vahşi hayvan saldırısı riski, hastalık vb. durumlarını takip eder.
				A.1.4	Sürüsünde olabilecek beklenmedik durumlar karşısında iletişim araçlarını kullanarak sürü sahibi ya da güvenlik güçlerine haber verir.
				A.1.5	Otlatılan arazideki tehlike ve risklere karşı alınması gereken önlemleri belirler.
				A.1.6	İlgili tüm süreçlerde arazideki diğer çobanlar ve gerekli taraflarla arazi, çevre koşulları ve olası vahşi hayvanlar ile ilgili bilgi paylaşımında bulunur.
		A.2	Çalışılan arazilerde ve ağıl/ahırda İSG ve acil durum önlemleri almak (devamı var)	A.2.1	Sürü güvenliği ve arazideki riskler konusunda sürü sahibi, jandarma ve diğer çobanlara bilgi verir.
				A.2.2	Vahşi hayvan ve hırsızlık saldırılarına karşı köpekleri yönlendirir.
				A.2.3	Arazi, mevsim ve mera durumunu dikkate alarak sürüyü riskli bölgelerden uzak tutar.
				A.2.4	Bulunduğu bölgenin iklim özelliklerini takip ederek ağıl/ahır içi sıcaklık, rüzgâr ve nemin sürü sağlığını bozmayacak şekilde olmasını sağlar.
				A.2.5	Acil durumlarda hayvanlardaki açık yaralara veteriner hekimin yönlendirmesine göre ilk müdahaleyi gerçekleştirir.

Görevler			İşlemler	Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
A	İSG, çevre güvenliği ve kalite önlemleri almak (devamı var)	A.2	Çalışılan arazilerde ve ağıl/ahırda İSG ve acil durum önlemleri almak	A.2.6	Aşı uygulamasında veteriner hekim ya da ilgili sağlık personeline yardımcı olur.
				A.2.7	Hayvandan insana ya da açık araziden insana gelebilecek tehditleri önceden tahmin ederek gerekli önlemleri alır.
				A.2.8	Ağıl/ahırda çalışırken İSG, çevre koruma ve oluşabilecek yangın, vb. acil durumlara karşı önceden belirlenmiş önlemleri alır.
		A.3	Kişisel koruyucu donanım (KKD) kullanmak	A.3.1	Çalıştığı arazi/alan koşullarına ve işe uygun gerekli KKD'leri belirler.
				A.3.2	Çalışma esnasında; eldiven, kepenek, değnek gibi araziye, koşullara ve işe uygun KKD'leri kullanır.
		A.4	Çevre koruma önlemleri almak	A.4.1	Mera/otlağa çıktığında inorganik atıkları doğaya bırakmadan, hayvanların yemesini önleyecek şekilde muhafaza eder.
				A.4.2	Sürünün ve sürü hareketinin doğal habitata/çevre florasına zarar vermesini önleyerek sürüyü genç fidanlık, yasaklanmış ve ekili alanlardan uzak tutar.
		A.5	Mera kullanımında çevre koruma ve verimlilik sağlamak	A.5.1	Sürünün gideceği meraları kullanıma göre sıralamaya koyar.
				A.5.2	Mera/otlağın sürdürülebilirliğini sağlamak için sürünün otlama planını ilgili teknik elemandan temin eder.
				A.5.3	Meraları belirli aralıklarla kullanarak sürünün hep aynı yerde otlamasını engeller.
				A.5.4	Meraların kullanım durumunu değerlendirerek, otlama planında yapılması gereken değişiklikleri teknik elemandan talep eder.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
A	İSG, çevre güvenliği ve kalite önlemleri almak	A.6	Yaptığı çalışmaların kalitesini denetlemek	A.6.1	Yemleme sonrası hayvanların açlık-tokluk durumunu takip eder.
				A.6.2	Hayvanların yetiştirilme amacına göre birim başından beklenen verimine ulaşım ulaşmadığını yetkiliye veya sürü sahibine bildirir.
				A.6.3	Hayvandan beklenen verimin alınamaması durumunda; hayvanın bakım ve beslenmesine yönelik ek önlem önerilerini teknik elemana bildirir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
B	İş organizasyonu yapmak (devamı var)	B.1	İş planlaması yapmak	B.1.1	Sürünün bakım, besleme, yönlendirme, koruyucu hekimlik ve sağlık faaliyetlerinin zamanlamasını, bu faaliyetlerin özelliklerine uygun şekilde teknik elemanla birlikte planlayarak takip eder.
				B.1.2	Sürü ile ilgili yürüttüğü işlemleri kayıt altına alır.
				B.1.3	Sürünün özelliğine göre yemleme, sulama ve dinlenme yerlerini ve zamanlarını belirler.
				B.1.4	Sürünün meraya çıkarılacağı zaman, merada kalma süresini, güzergâhı ve konaklama yeri planlamasını yapar.
		B.2	Ağılın/ahırın temizlik ve düzenini sağlamak*	B.2.1	Ağılda/ahırda sürünün bakım ve besleme, sevk ve idaresi ile sağlık uygulamaları için çeşitli bölmeler yapar.
				B.2.2	Ağılda/ahırda sürünün bakım ve besleme, sevk ve idaresi ile sağlık uygulamalarının etkili yapılması için yer tahsisi yapar.
				B.2.3	Hayvanların atıklarını düzenli olarak ağıldan/ahırdan dışarıya çıkarır.
				B.2.4	Ağılın/ahırın temizlik, kireç atma, vb. gibi uygulamalarla bakımını yapar.
				B.2.5	Ağılı/ahır dışı parazitlerle mücadele için uygun maddelerle dezenfekte eder.
				B.2.6	Ağıl/ahır dışındaki avluda bulunan yemlik ve sulukların bakımını yapar.
		B.3	Sürüyü araziye/meraya çıkarmak için hazırlık yapmak	B.3.1	Mevsim ve hava koşullarına göre gerekli kişisel hazırlığını yapar.
				B.3.2	Merada kalma süresine göre kendisi ve yardımcısı(ları) ile köpek(ler) için yiyecek tedarik eder.
				B.3.3	Merada kalma süresine göre barınma ve konaklama yeri malzemelerini temin eder.
				B.3.4	Merada kalma süresine ve malzemelere göre binek hayvanları veya araçları yola hazırlar.
				B.3.5	Merada kalma süresince iletişim ve güvenlik araçlarının aktif ve işlevsel bulundurulmasına ilişkin teknik tedarikleri yapar.

* Sürü sahipleri için geçerlidir

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
B	İş organizasyonu yapmak	B.4	Sürü hareketlerine ve araziye ilişkin bilgi akışı sağlamak	B.4.1	Görevdeyken kullandığı iletişim/haberleşme araçlarının işlevsel, kullanıma hazır ve çalışır halde bulunmasını sağlar.
				B.4.2	Merada kalma süresi, güzergâh ve konaklama yeri planlaması hakkında sürü sahibini ve diğer ilgilileri bilgilendirir.
				B.4.3	Sürünün ve kendisinin kalacağı günlere göre arazideki durumu, konaklama yeri, gözlemediği risk ve tehlike durumları vb. bilgileri düzenli olarak sürü sahibine, kolluk görevlilerine ve diğer ilgililere bildirir.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
C	Sürüyü yönlendirmek (devamı var)	C.1	Sürüdeki hayvan sayısını takip etmek	C.1.1	Sürüdeki hayvanların düzenli olarak sayımını yapar.
				C.1.2	Sürüdeki hayvanların sayısındaki eksikliklerin nedenini belirleyerek kayıt altına alır.
		C.2	Sürünün ulaşımını sağlamak	C.2.1	Sürünün kullanacağı yol güzergâhını yol ve arazi özelliklerine göre belirler.
				C.2.2	Sürünün kullanacağı güzergâhtaki hava ve yol koşullarına göre sürünün yürüyüş hızını ve güzergâhını ayarlar.
				C.2.3	Meraya ve su kaynaklarına erişimi zorlaştıran durumları belirleyerek önlem alır.
				C.2.4	Sürü dağılıp bölündüğünde sürüyü, varsa yardımcıları ve köpekleri yönlendirerek sürüyü bir araya getirir.
				C.2.5	Sürünün tarım arazilerinden geçirilmesinin zorunlu olduğu durumlarda, belirlenmiş kurallara ve verilen izinlere göre hareketini sağlar.
		C.3	Sürüyü merada konaklatmak	C.3.1	Yaptığı kamp ve mera planlamasına göre sürünün konaklayacağı yerde sürünün toplanması, güvenliği, dinlenme ve uyku ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik gerekli düzenlemeleri yapar.
				C.3.2	Kendisi, varsa yardımcıları ve köpekler için konaklamaya uygun şekilde kamp kurar.
				C.3.4	Konaklama esnasında sürünün, kendisinin ve varsa yardımcı/larının güvenliğini sağlamaya yönelik önlemleri alır.
				C.3.5	Hayvanların dinlenme ve geviş getirme ihtiyaçlarına göre konaklama süresini ayarlar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
C	Sürüyü yönlendirmek (devamı var)	C.4	Sürünün su ihtiyacını karşılamak	C.4.1	Sürünün gideceği su kaynağının yerini güvenlik ve çevre koruma durumuna göre belirler.
				C.4.2	Su kaynağından sürüdeki tüm hayvanların su içip içmediğini gözlemleyerek tüm hayvanların yeterince su içmesini sağlar.
		C.5	Sürünün arazide takibini yapmak	C.5.1	Arazide sürünün yeterince beslenmesini sağlayacak sürü dağılımını sağlar.
				C.5.2	Belirlediği alanlarda sürünün yayılımını sağlayarak gerektiğinde çevirme ve yönlendirme yapar.
				C.5.3	Yaşlı, gebe ve hasta hayvanların sürünün gerisinde ve savunmasız kalma gibi durumlarını gözlemleyerek önlem alır.
		C.6	Sürüyü ağıl/ahırda yönlendirmek	C.6.1	Sürünün özelliğine ve hava koşullarına göre ağılda/ahırda bakım ve beslemesini yapar. *
				C.6.2	Sürüyü aşırı soğuk ve yağışlı havalarda ağıl/ahır da tutar.
		C.7	Yavruları (kuzu/oğlak/buzağı) sürüye katmak	C.7.1	Yavruları koşullara bağlı olarak annelerinin yanında tutarak belirlenen emzirme programını takip eder.
				C.7.2	Yavruların rumen gelişimini sağlamak üzere hazırlanan alıştırmaya yemleme programını uygular.
				C.7.3	Kuzu ve oğlakları yeme alıştırmaya belli bir ağırlığa getirince meraya anneleri ile birlikte götürür.
				C.7.4	Sürü merada iken doğum gerçekleşmiş ise yavru/yavruların ve annenin güvenliğini sağlar.
				C.7.5	Sürü hareket halindeyken sürüye katılan yavruların güvenliğini, beslenmelerini ve sağlıklarını izler.

* Sürü sahipleri için geçerlidir

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
C	Sürüyü yönlendirmek	C.8	Sürü köpeklerinin eğitim ve yönlendirilmesini sağlamak	C.8.1	Yavru köpekleri özelliklerine göre sürüye alıştırmak, hedeflenen sürü yönlendirmesi davranışlarını geliştirmek için, uygun yöntemle eğitir.
				C.8.2	Sürünün hedeflenen hareketlerine göre köpeklerin doğru yönlendirme davranışlarını yapmalarını sağlar.
				C.8.3	Sürüde köpeklerin düzenli olarak beslenmesi ve aşılmasını sağlar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
D	Sürünün beslenmesini sağlamak (devamı var)	D.1	Sürüye uygun mera/otlak araştırmak	D.1.1	Merayı sürünün bulunduğu çevre, bitki kompozisyonu, önceki kullanım durumu, su kaynakları ve ulaşım yönünden değerlendirir.
				D.1.2	Mera olarak kullanılacak alanları gerekliliklere uygun olarak belirler.
				D.1.3	Belirlediği mera alanlarının yasal olarak kullanıma uygunluğu hakkında bilgi toplar.
		D.2	Sürüyü mera/otlakta yeşil otlak beslemek	D.2.1	Hayvanların kış yemlemesinden mera yemlemesine geçiş döneminde yapılması gereken sağlık koruma uygulamalarını yapar/yaptırır.*
				D.2.2	Hayvanların meradaki bitki çeşitlerinin dağılımına, su kaynaklarına, (varsa) arazideki tarlalardaki hasattan kalan artık ürünlerin türlerine ve olası etkilerine göre günlük otlatma planlamasını yapar.
				D.2.3	Hayvanların meradaki bitkiler ve arazideki hasattan arta kalan taze yemle, sağlık ve verimlerini destekleyecek çeşitlilikte beslenmelerini sağlar.
				D.2.4	Hayvanların merada yedikleri taze bitkilerin olası etkilerini izleyerek meradan kaynaklanan rahatsızlık durumlarında ilgili önlemlerin alınmasına yardımcı olur.
				D.2.5	Sürünün merada bulunan zehirli otlardan uzak tutulmasını sağlar.
				D.2.6	Sürü zehirli otların bulunduğu güzergâhı kullanmak zorunda ise duruma ilişkin gerekli önlemleri alır.
		D.3	Sürüyü kuru otlak/dane yemle beslemek* (devamı var)	D.3.1	Mera durumuna, hayvanların beslenme özellikleri ve verimine göre ek yemleme yapılmasını sağlar.
				D.3.2	Hayvanların meradan kış yemlemesine geçiş döneminde yapılması gereken sağlık koruma uygulamalarını yapar/yaptırır.
				D.3.3	Hayvanların kesif yeme alışmasını sağlamak için kesif yemi kademeli artırarak verir.

* Sürü sahipleri için geçerlidir

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
D	Sürünün beslenmesini sağlamak	D.3	Sürüyü kuru otla/dane yemle beslemek	D.3.4	Hayvanları yaşlarına ve verim durumlarına göre gruplandırarak verilecek günlük yem miktarını ayarlar.
				D.3.5	Hayvan sayısına göre yeterli yemlik ve suluk temin edilmesini sağlar.
				D.3.6	Hayvanların yemlenmesinde, gaz, hazımsızlık, ishal gibi sorunlar oluşmamasına dikkat ederek, sağlık ve verimlerini destekleyecek çeşitlilikte beslenmelerini sağlar.
				D.3.7	Hayvanları yemleme süresince gözlemleyerek yemden kaynaklanan sorunları, hasta ya da iştahsız hayvanları tespit ederek gerekli önlemleri alır.
		D.4	Yavruları beslemek	D.4.1	Yaş ve gelişim durumlarına göre anne sütünden yeme geçiş yapacak yavrulara yetkiliden aldığı yemleme programını uygular.
				D.4.2	Yavruları için yeteri kadar yemlik ve suluk temin eder.
				D.4.3	Yavruların kaba ve kesif yeme alıştırma ve tüketiminin gelişmesini sağlayacak yemleme programını uygular.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
E	Sürünün bakım işlerini yürütmek (devamı var)	E.1	Hayvanların fiziksel bakımını yapmak	E.1.1	Merada hava durumunu takip ederek hayvanların aşırı rüzgar, soğuk ve sıcağa maruz kalmasını önler.
				E.1.2	Hayvanların tırnaklarını kontrol ederek, gerektiği koşullarda tırnak bakımını yapar.
		E.2	Hayvanları sağmak*	E.2.1	Sağım sistemi olmayan yerlerde sağım için uygun yeri planlayarak gerekli temizliği yapar.
				E.2.2	Hayvanların sağım öncesi ve sonrası gerekli meme temizliğini yapar.
				E.2.3	Sağım makinelerinin sağım öncesi ve sonrası dezenfeksiyonunu yapar.
				E.2.4	Elle/ sağım makineleri ile hayvanların sağılmalarını sağlar.
				E.2.5	Sağılan sütlerin uygun muhafaza koşullarında saklanmasını sağlar.
				E.2.6	Sağım yaparken her sağımda bir diğer hayvana geçmeden sağım başlıklarını temizler.
		E.3	Gebe hayvanlara bakmak	E.3.1	Sürüdeki gebe hayvanların engebeli arazi veya balçık yollarda fazla yorulmamalarını, üşümelerini sağlayacak önlemleri alır.
				E.3.2	Gebelik boyunca ortaya çıkması olası sorunları takip ederek gerektiğinde önlem alınmasını sağlar.
				E.3.3	Gebeliğin son dönemindeki hayvanların bakım ve besleme programlarını takip eder.
				E.3.4	Doğumu yaklaşan gebe hayvanları sürüden ayırarak meraya çıkarmak yerine ağıl/ahır yakınında bulundurur.

* Sürü sahipleri için geçerlidir

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
E	Sürünün bakım işlemlerini yürütmek (devamı var)	E.4	Yeni doğan yavruların bakımını yapmak	E.4.1	Yeni doğan yavrular ve anneleri sürüden ayırarak yavruların ağız sütünü yeterince almalarını sağlar.
				E.4.2	Yeni doğan yavrularda hipotermi (vücut ısısında düşme) olmaması için gerekli koşullar sağlar.
				E.4.3	Yavruları ve anneleri ile bir araya getirerek süt emmelerini sağlar.
				E.4.4	Annesi ölmüş öksüz yavruları ve sütsüz annelerin yavrularını başka annelere alıştırır veya elden besler.
				E.4.5	Yavruların sağlık durumlarını ve olası sağlık sorunlarını takip ederek sağlık önlemlerinin alınmasını sağlar.
				E.4.6	Yeni doğan yavruların doğum tarihi, anne kulak numarası, doğum tipi ve cinsiyeti gibi bilgilerini geçici kayıt defterine yazar.
		E.5	Hayvanlardaki yapağı/kıl/tiftiği kırmak**	E.5.1	Kırkım yerini hayvanların giriş çıkışını engellemeyecek şekilde düzenler.
				E.5.2	Yapağısı/kılı/tiftiği kırılacak hayvanları gruplar halinde kırkım yerine alır.
				E.5.3	Yapağısı/kılı/tiftiği kırılacak hayvanın ürkmesi ve zarar görmesinin önleneyeceği şekilde tutulmasını sağlar.
				E.5.4	Hayvanları uygun şekilde kırkım makası veya kırkım makinesi ile kırkar.
				E.5.5	Kırkılan hayvansal lifleri/yapağıları kalite özelliğine göre ayırarak satışa kadar uygun şekilde depolar.
				E.5.6	Kırkım malzemelerinin kırkımdan önce ve sonra bakımını ve dezenfeksiyonunu yapar.

* *Küçükbaş hayvan çobanları için geçerlidir

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
E	Sürünün bakım işlemlerini yürütmek	E.6	Çoban köpeklerinin bakımını yapmak	E.6.1	Çoban köpeklerinin aşı programını ve sağlık durumunu takip ederek hastalıklara ve iç-dış parazitlere karşı gerekli önlemlerin alınmasını sağlar.
				E.6.2	Çoban köpeklerinin hastalanması durumunda veteriner hekim tarafından önerilen tedavinin uygulanmasını sağlar.
				E.6.3	Çoban köpeklerinin uygun aralıklarla ve uygun yiyeceklerle yeterli miktarda beslenmesini sağlar.
				E.6.4	Çoban köpeklerinin sürü için uygun zamanda ve uygun aralıklarla dinlenmesini sağlar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
F	Sürünün sağlığını korumak (devamı var)	F.1	Sürüdeki hayvanların sağlığını izlemek	F.1.1	Sürü içerisinde hayvanlarda (topallık, yapağı/kıl/tüy dökülmeleri, aşırı burun akıntısı, gözde çapaklanmalar vb.) fiziksel farklılık olup olmadığını takip eder.
				F.1.2	Sürü içerisinde hayvanların normal olmayan davranışlar (sürüden ayrı durma, iştahsızlık ve hareketsizlik vb.) gösterip göstermediğini takip eder.
				F.1.3	Sürü içerisinde hayvanların bulaşıcı hastalık belirtileri gösterip göstermediğini takip eder.
				F.1.4	Sürüye yeni katılan hayvanları sürüye katmadan önce hastalık yönünden takip eder. *
				F.1.5	Bulaşıcı hastalık olması durumunda sürüye yeni katılacak hayvanları karantina süresi dolana kadar sürü dışında tutar.
		F.2	Hastalanan hayvanları belirlemek	F.2.1	Sürü içerisindeki hayvanlarda farklılıkları gözlemleyerek hastalık belirtilerini tespit eder.
				F.2.2	Hastalık belirtileri gösteren hayvanları sürüden ayırarak, durumlarını sürü sahibine ve veteriner hekime bildirir.
		F.3	Hastalanan hayvanların tedavisini desteklemek	F.3.1	Hastalanan hayvanlara tıbbi işlem gerektirmeyen basit uygulamalarını yapar.
				F.3.2	Tedavisi tamamlanan hayvanların sürüye katılmasını sağlar. *

* Sürü sahipleri için geçerlidir

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
F	Sürünün sağlığını korumak (devamı var)	F.4	Salgın hastalık durumunda sürüyü koruyucu önlemler almak	F.4.1	Hayvanlardaki hastalıklar hakkında varsa sürü sahibi ve diğer sürüleri uyarır.
				F.4.2	Hasta hayvanları sürüden ayırarak meradan uzak tutar.
				F.4.3	Salgın hastalık durumunda sürüsünün aşılatılmasını sağlar. *
				F.4.4	Meradan kaynaklanan bir hastalık ya da zehirli ot varsa hayvanları meradan uzak tutar.
		F.5	Parazitlere karşı önlem almak	F.5.1	Hayvanlarda parazit (iç-dış) olup olmadığına dair kontrolleri rutin olarak yapar/yaptırır.
				F.5.2	Hayvanlarda dış parazite karşı periyodik ilaçlamaları yapar. *
				F.5.3	Hayvanlarda iç parazite karşı yapılacak uygulamaların takibini yapar. *
				F.5.4	Ağıl/ahır içi ve çevresinin parazite karşı temizliğini yapar. *
		F.6	Hayvanların aşılarını takip etmek*	F.6.1	Sürüye uygulanan sağlık koruma takvimini takip eder. *
				F.6.2	Önceki aşılama durumlarına göre bir sonraki dönemde aşılanacak hayvanları belirleyerek kaydeder.
				F.6.3	Sağlık koruma takvimine göre uygulanacak aşı zamanı hakkında hekimi bilgilendirir.
				F.6.4	Aşılar yapılırken görevliye yardım eder.

* Sürü sahipleri için geçerlidir

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
F	Sürünün sağlığını korumak	F.7	Hayvanların doğumuna destek olmak	F.7.1	Doğumu yaklaşan hayvanları sürüden ayırır.
				F.7.2	Doğumun gerçekleşeceği alanının ısısını, temizliğini ve düzenini sağlar.
				F.7.3	Normal doğum gerçekleştiren hayvanı gözlemleyerek gerektiğinde basit müdahalelerde bulunur.
				F.7.4	Doğum sırasında karşılaşılan anormal durumları ilgiliye bildirir.
				F.7.5	Mera alanında gerçekleşen doğumları düzenli şekilde kaydını tutar.
		F.8	Yavruların bakımını desteklemek	F.8.1	Yeni doğan yavruların sağlıklı nefes alıp almadığını kontrol eder.
				F.8.2	Yavruların göbek kordonunu dezenfekte eder.
				F.8.3	Yeni doğan yavruların kurulanmasına yardımcı olur.
				F.8.4	Yeni doğan yavruların ağız sütünü almasını sağlar.
				F.8.5	Anne sütü yetersiz, zayıf olan veya öksüz yavruların beslenmesini sağlar.
		F.9	Hayvanları çiftleştirmek	F.9.1	Geçmiş yıllardaki veriler ve gözlemler ışığında damızlıkta kullanılacak erkek ve dişilerin seçimini gerçekleştirerek ilgiliye bildirir.
				F.9.2	Koç/teke/boğa katım dönemi öncesinde teknik eleman tarafından belirlenen vücut kondisyonu bakımından yetersiz olan hayvanlara ek yemleme uygulamasını yapar.
				F.9.3	Sürüde dişi damızlıklar için yeterli sayıda damızlık erkek bulunmasını sağlar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
G	Mesleki gelişim faaliyetlerinde bulunmak	G.1	Mesleki bilgi ve becerileri geliştirmek	G.1.1	Meslek ve sektördeki gelişimleri ilgili kaynaklardan takip eder.
				G.1.2	Edinilen bilgileri ve dokümanları diğer çobanlar ve sürü sahibiyle paylaşır.
		G.2	Çoban yardımcılarını (çöne/çoramık) yetiştirmek	G.2.1	Çoban yardımcılarının bilgi, beceri eksikliklerini tespit eder.
				G.2.2	Sürüde hayvan sağlığı, beslenmesi, bakım ve yönlendirmesi konularında bilgi ve deneyimlerini, iş süreçleri dâhilinde aktarır.
				G.2.3	Çoban yardımcılarını tüm süreçlerde gözlemleyerek ve pratik yetiştirme işlerini yaptırarak öğrendiklerini pekiştirmesine yardımcı olur.

3.1.Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman

1. Bağırcağ ipi
2. Bıçak
3. Biberon
4. Dödüğ
5. Fener ve el feneri
6. Haberleşme araçları (cep telefonu, telsiz vb.)
7. İlk yardım çantası
8. Kamp malzemeleri (çadır, battaniye, kap-kacak vb.)
9. Kırkım makinesi
10. Kişisel koruyucu donanım (kepenek/aba, eldiven, şemsiye, yağmurluk vb.)
11. Sopa /değnek
12. Süt sağım makinesi
13. Temizlik araç ve gereçleri
14. Termometre
15. Yangın tüpü
16. Yılan veya böcek sokmasında ve yabancı ot zehirlenmesinde kullanmak üzere veteriner hekimin verdiği antitod ve enjektör

3.2.Bilgi ve Beceriler

1. Arazi yapısı ve koşulları hakkında temel bilgi
2. Basit ilkyardım bilgisi
3. Bitki çeşitleri ve hayvan beslenmesindeki etkileri hakkında temel bilgi
4. Bulaşıcı hastalıkları tanılama bilgi ve becerisi
5. Çevredeki risk faktörlerini belirleme becerisi
6. El ve göz koordinasyonu becerisi
7. Hastalık durumunda hayvanlara uygun tedaviyi takip etme becerisi
8. Hava koşulları/ iklim bilgisi
9. Hayvan aşılı ve aşılama bilgisi
10. Hayvan besleme/yemleme bilgisi
11. Hayvan davranışları ve refahı bilgisi
12. Hayvan sağlığı ve hastalıkları bilgisi
13. Hayvan yemlerinde kullanılan hammadde ve yardımcı maddeler ve standartlarına dair bilgi
14. Hayvanlara yönelik koruyucu bakım uygulamaları bilgi ve becerisi
15. Hayvanları fiziki olarak değerlendirme becerisi
16. Hayvanları numaralama ve kayıt altına alma bilgi ve becerisi
17. Hayvanları tanıma bilgi ve becerisi
18. Hayvanların fiziksel bakımını yapma bilgi ve becerisi
19. Hijyen kuralları bilgisi
20. İş sağlığı ve güvenliği bilgisi
21. KKD kullanma bilgi ve becerisi
22. Köpek bakımı ve yönlendirme bilgi becerisi
23. Mera/otlak alanlarını işlevsel kullanma bilgi ve becerisi
24. Mesleki terimler bilgisi
25. Nakliye bilgisi
26. Problem çözme becerisi
27. Sözlü ve yazılı iletişim becerisi

28. Sürü yönetiminde çevre koruma yöntemleri temel bilgisi
29. Sürü yönlendirme bilgi ve becerisi
30. Süt sağma bilgi ve becerisi
31. Temel iş organizasyonu becerisi
32. Zamanı iyi kullanma becerisi

3.3.Tutum ve Davranışlar

1. Acil ve stresli durumlarda soğukkanlı ve sakin olmak
2. Açık arazi koşullarına ve bedensel güç gerektiren işlere karşı dayanıklı olmak
3. Açık arazide ve çalışma ortamında çevre koruma kurallarına uygun davranmak
4. Açık arazide ve çalışma ortamında İSG kurallarına uygun davranmak
5. Açık arazide ve çalışma ortamında kendisinin, sürüsünün, yardımcıları ve köpeklerinin emniyetini gözetmek
6. Ağılın ve kamp alanının tertip, düzen ve temizliğine önem vermek
7. Araç, gereç ve ekipman kullanımına özen göstermek
8. Doğayı dikkatli gözlemlemek ve doğa olaylarına karşı öngörülü olmak
9. Hayvan bakımında detaylara özen göstermek
10. Hayvan refahına gerekli önemi vermek
11. Hayvanlara karşı sevecen ve koruyucu olmak
12. Hayvanları dikkatli gözlemlemek
13. İş sürecindeki problemlerin çözümünde yapılan yönlendirmelere uymak
14. Kaynak kullanımında verimliliğe özen göstermek
15. Mesleğine ilişkin konularda paylaşımcı olmak
16. Meslekte yeniliklere ve yeni fikirlere açık olmak
17. Risklere karşı öngörülü ve duyarlı olmak
18. Sürüye ilişkin bilgi paylaşımına önem vermek

4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME

Çoban (Seviye 3), meslek standardını esas alan ulusal yeterliliklere göre belgelendirme amacıyla yapılacak ölçme ve değerlendirme, gerekli çalışma şartların sağlandığı ölçme ve değerlendirme merkezlerinde yazılı ve/veya sözlü teorik ve uygulamalı olarak gerçekleştirilecektir.

Ölçme ve değerlendirme yöntemi ile uygulama esasları bu meslek standardına göre hazırlanacak ulusal yeterliliklerde detaylandırılır. Ölçme ve değerlendirme ile belgelendirmeye ilişkin işlemler 30/12/2008 tarihli ve 27096 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde yürütülür

Ek: Meslek Standardı Hazırlama Sürecinde Görev Alanlar

1. Meslek Standardı Hazırlayan Kuruluşun Meslek Standardı Ekibi

Prof. Dr. Veysel AYHAN, Genel Başkan, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği

Metin ACAR, Ziraat Yüksek Mühendisi Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği

Veysel ÖREN, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği

Hayrünnisa SALDIROĞLU, DACUM Moderatörü, Eğitim ve Kariyer Danışmanı

Selcen AVCI, DACUM Moderatörü

2. Teknik Çalışma Grubu Üyeleri

Mehmet Ali Demir, Küçükbaş Hayvan Yetiştiricisi

Prof. Dr. Mehmet Koyuncu, Öğretim Üyesi, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü

Doç. Dr. Ayhan Ceyhan Öğretim Üyesi, Niğde Üniversitesi, Bor Meslek Yüksekokulu

3. Görüş İstenen Kişi, Kurum ve Kuruluşlar

Ankara Sanayi Odası (ASO)

Ankara Ticaret Odası (ATO)

Ankara Üniversitesi, Veteriner Fakültesi

Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootečni Bölümü

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Devlet Personel Başkanlığı

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO)

Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootečni Bölümü

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Hayvancılık Genel Müdürlüğü

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Hak-İş Konfederasyonu

İstanbul Ticaret Odası (İTO)

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)

MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Niğde Üniversitesi, Bor Meslek Yüksek Okulu

Selçuk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi

Süleyman Demirel Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootečni Bölümü

Tüketici Hakları Derneği (THD)

Tüketici Yararına Araştırma Derneği (TÜYADER)

Türk Veteriner Hekimleri Birliği

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK)

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

Türkiye İş Kurumu (İş ve Meslek Danışmanlığı Dairesi Başkanlığı)
Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TURK-İŞ)
Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
Türkiye Ziraat Odaları Genel Başkanlığı
Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootekni Bölümü
Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK)
Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO)

4.MYK Sektör Komitesi Üyeleri ve Uzmanlar

Solmaz UZER,	Başkan (Milli Eğitim Bakanlığı)
Zehra Gülsüm BOZKURT,	Başkan Vekili (Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı)
Fatma Gülay GEDİK,	Üye (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı)
Özcan TUTUMLU ,	Üye (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı)
Kaya ÜZEN ,	Üye (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)
İrfan CANBAZ,	Üye (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu)
Fikret İŞIKÇI,	Üye (Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu)
Canan KOÇ,	Üye (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu)
Lütfi ÇEBİ,	Üye (Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu)
Salim ALTAY,	Üye (Türkiye Ziraat Odaları Birliği)
Tuğba TOPUZ,	Üye (Mesleki Yeterlilik Kurumu)
Fatma GÖKMEN,	Sektör Komitesi Temsilcisi (Özürü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü)

5.MYK Yönetim Kurulu

Bayram AKBAŞ,	Başkan (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Temsilcisi)
Doç. Dr. Ömer AÇIKGÖZ,	Başkan Vekili (Milli Eğitim Bakanlığı Temsilcisi)
Prof. Dr. Mahmut ÖZER,	Üye (Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Temsilcisi)
Bendevi PALANDÖKEN,	Üye (Meslek Kuruluşları Temsilcisi)
Dr. Osman YILDIZ,	Üye (İşçi Sendikaları Konfederasyonları Temsilcisi)
Mustafa DEMİR,	Üye (İşveren Sendikaları Konfederasyonu Temsilcisi)